

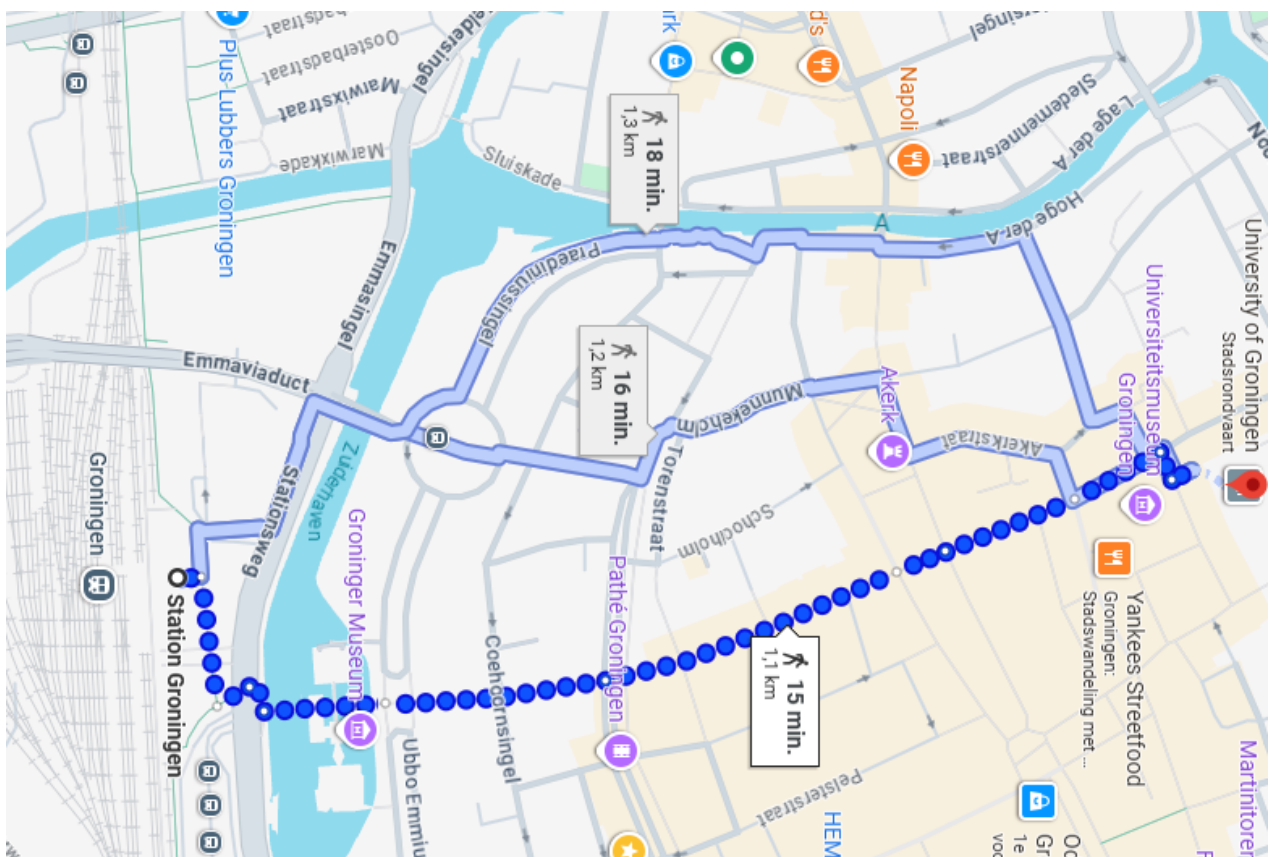
Programma Basiscursus Archeologie

14 januari t/m 11 februari op woensdagavond **19:30-22:00** (inloop vanaf 19:00 uur) De eerste vijf cursusavonden vinden plaats in het Academieggebouw, zaal A7, Broerstraat 5, 9712 CP Groningen. De cursusavond Aardewerk door Amy Kuipers vindt plaats in het Noordelijk Archeologisch Depot (NAD) Nieuweweg 76, 9364 PE Nuis. Als afsluiting is er een examen dag op zaterdag (9 maart ?) op het educatieve opgravingsterrein van het Hunebedcentrum, Hunebedstraat 27, 9531 JT in Borger.

Handige tips

Vervoer:

- Met de auto: parkeren kan in één van de (betaalde) parkeergarages in het centrum van Groningen, de dichtstbijzijnde is Q-park Ossenmarkt (loopafstand ongeveer 5 min). Een andere mogelijkheid is de auto te parkeren op een P+R plek en van daaruit met de bus naar het centrum te reizen.
- Met het OV: Vanaf centraal station Groningen, kun je lopend naar het Academieggebouw. Dit is ongeveer 15 minuten lopen. Ook kun je kiezen voor een bushalte dichterbij het centrum. De opties hiervoor zijn: St Jansbrug of Zuiderdiep. Let op de laatste bustijden 's avonds!

1looproute van station Groningen naar het Academieggebouw

- Carpoolen: Voor de cursusavonden op de zesde en zevende dag in het NAD in Nuis en de examendag in Borger adviseren wij om te carpoolen.

Zowel het NAD te Nuis als het Hunebedcentrum te Borger zijn met openbaar vervoer lastiger te bereiken. Denk er aan om vóór die tijd je vervoer te regelen, bijvoorbeeld door contact te leggen met je medecursisten.

Kleding:

Hoewel de cursusavonden binnen plaatsvinden, kom je bij de lessen regelmatig in contact met archeologisch vondstmateriaal. Daar kunnen nog resten van zand/stof aan zitten. Laat dit je kledingkeuze beïnvloeden.

De examendag in Borger zal voor een groot gedeelte buiten plaatsvinden op de educatieve opgravingsplaats. Bereid je goed voor op eventuele kou en winters weer. Regenkleding, warme kleding en goed schoeisel worden aanbevolen.

Pauze:

Een lesavond bestaat uit twee delen, met halverwege een pauze voor eventueel toiletbezoek. Tijdens de pauze zal koffie/thee en een plakje cake aangeboden worden.

Examen:

Denk je bij de examendag zelf aan lunch/drinken? Het café bij het Hunebedcentrum zal natuurlijk ook geopend zijn voor iedereen die hiervan gebruik wenst te maken.

Programma Basiscursus Archeologie 2026

Introductie in de archeologie

14 januari 2026 woensdag

De geschiedenis van de archeologie. Wat is Archeologie? Waarom archeologie? Over opgravingen, schatgravers, opgravers toen en nu, de wetenschap en de wetgeving. Wat zijn de mogelijkheden om als geïnteresseerde archeologie te bedrijven? Wat zijn de archeologische tijdperken en welke culturen treffen we aan in Noord-Nederland? Op deze vragen en meer zal Karla de Roest antwoord geven.

Docent: Karla de Roest is archeoloog en werkzaam bij het Hunebedcentrum in Borger. Zij heeft zelf ook in het veld gestaan en weet als geen ander wat er bij opgravingen aan te pas komt. Bij het Hunebedcentrum is zij nu medewerker educatie.

Botmateriaal

21 januari 2026 woensdag

Tijdens deze avond zal er worden ingegaan op archeozoölogie in Nederland en over de methodiek van dit specialisme. Tijdens het practicum wordt aan de hand van bestaand botmateriaal de verschillen tussen mensen- en dierenbotten bekeken en wordt de bot- en tandmorfologie van verschillende diersoorten in Noord-Nederland behandeld.

Docent: Thom Brongers werkt als onderwijs- en onderzoeksassistent aan de RUG, op het archeozoölogie lab. Hier beheert hij de collecties, assisteert in onderzoek (van interne en externe PhD's, postdocs), en geeft practica aan bachelor studenten. Zelf heeft hij ook zijn bachelor- en

masterscriptie geschreven aan het GIA, over (respectievelijk) hybride kamelen, en klimaatverandering in vroeg Neolithisch Istanboel.

Grondsporen

28 januari 2026 woensdag

Niet alle archeologische resten eindigen uiteindelijk in een depot: de grondsporen die voor archeologen zo belangrijk zijn, kunnen alleen in het veld gedocumenteerd worden. Daan gaat in op de eigenschappen van onze bodem en welke sporen zoal opduiken bij archeologisch veldonderzoek. Daarna mogen de cursisten aan de hand van een lakprofiel oefenen met meten en tekenen.

Docent: Daan Raemaekers is huidig directeur van het GIA en professor Archeologie van Noord-West Europa. Zijn specialisme ligt in het Neolithicum (Nieuwe Steentijd), met name de Trechterbekercultuur, bijbehorende hunebedden en de Swifterbantcultuur. Daarnaast heeft hij een sterke interesse naar de weergave van archeologie in de samenleving van nu.

Docent: Erwin Bolhuis is veldtechnicus aan het GIA en is gespecialiseerd in het gebruik van GPS-meetsystemen en meten en tekenen. Hij is al bij veel binnen- en buitenlandse opgravingen aanwezig geweest om te documenteren en studenten vaardigheden bij te brengen.

Vuursteen: werktuigen tekenen

4 februari 2026 woensdag

Vuursteen is een van de bekendste archeologische vondstmaterialen, maar wat is het eigenlijk? En hoe kun je natuurlijk vuursteen van echte werktuigen en afslagen herkennen? Tijdens deze avond wordt hierop ingegaan en zal door middel van het tekenen en inmeten van vuursteenartefacten het makkelijker worden om als vrijwilliger het materiaal in het veld te kunnen beoordelen.

Docent: Pir Hoebe is recent afgestudeerd aan het GIA en heeft in 2019 de prestigieuze W.A. van Es prijs gekregen voor zijn masterscriptie "Traditions set in stone? Adaptations in lithic technology on the Northern European Plain during the Late Glacial". Op het moment is hij bezig met zijn promotieonderzoek over data van vindplaatsen uit de Late IJstijd en vroeg Holoceen Noord-West Europa.

Docent: Siebe Boersma is al jaren werkzaam bij het GIA als tekenspecialist. In de "tekenkamer" buigt hij zich over veld- en vondsttekeningen en regelt illustraties en vormgeving voor rapporten en tijdschriften. Hij heeft zelfs enkele T-shirts voor de archeologische studievereniging Bachur ontworpen.

Metaal: herkennen en handelen in het veld

11 februari 2026 woensdag

Wanneer je gaat opgraven veroorzaak je een probleem. Objecten en materialen die honderden tot duizenden jaren in een meestal stabiele omgeving hebben verbleven, worden plotseling uit deze omgeving gehaald en blootgesteld aan wisselende temperaturen, veel zuurstof en variërende luchtvochtigheid. Metaal is een kwetsbare vondstgroep wanneer het uit de stabiele archeologische

context wordt gehaald. We kennen allemaal wel het verschijnsel van 'huilend' ijzer en bronspest op koper en brons. Gert vertelt hoe de verschillende metalen kunt herkennen en wat de volgende

handelingen zijn om het metaal zo goed mogelijk te beschermen in het veld, zodat het redelijk stabiel naar het laboratorium kan worden gebracht voor verdere handelingen.

Docent: Gert van Oortmerssen is archeologisch conservator en restorator van het archeologisch onderzoeksinstituut, het GIA. In zijn laboratorium heeft hij vele apparaten en werktuigen die hem assisteren in de uitvoering van zijn beroep. Naast metaal behandelt hij ook andere materialen, zoals aardewerk, glas, textiel en bot. Ook is hij bij tal van opgravingen in het veld te vinden, wanneer bij speciale vondsten direct kundige eerste hulp voor veldstabilisatie van vondsten moet worden toegepast. Naast zijn werk bij het GIA is Gert beeldend kunstenaar.

Aardewerk

19 februari 2024 donderdag

Het Noordelijk Archeologisch Depot is een schatkamer van archeologische informatie. Een van de grootste aanwezige materiaalgroepen in het depot is aardewerk. Omdat zich in het NAD zo'n beetje alle in het noorden gevonden aardewerk typen bevinden, leent deze locatie zich uitstekend om de verschillende soorten aardewerk tijdens deze cursusavond te laten zien. Hierbij wordt verteld hoe de aardewerktypen te onderscheiden en uit elkaar te houden. Bijvoorbeeld: is het handgevormd of juist gedraaid gedraaid, welke magering is er gebruikt, welke versiering, enzovoort. Na de uitleg mogen de cursisten zelf met behulp van een hiervoor samengestelde klapper met referentieliteratuur het uitgespreide aardewerk onder begeleiding van de specialist determineren.

Docent: Amy Kuiper, oftewel de Pottery Detective, is aardewerk specialist en werkzaam bij MUG ingenieursbureau. Deze laatste cursusdag vindt plaats in het Noordelijk Archeologisch Depot. Daar komen jaarlijks talloze archeologische artefacten uit Groningen, Drenthe en Friesland binnen. Vondsten worden gedetermineerd, gesorteerd en veilig geborgen onder de juiste omstandigheden. Ook archeologische (toeval) vondsten worden er gemeld. Hierdoor hebben de archeologen in huis een uitstekende kennis van archeologisch vondstmateriaal uit de regio.

Detector: vondsten en regelgeving

26 februari 2026 donderdag

Het Programma voor deze avond is nog in ontwikkeling.

Docent: Eerste deel door Tim Kauling en tweede deel door Jolle Fonk van PAN

Examen dag in het Hunebedcentrum

Zaterdag 7 maart 2026

Tijd: wordt z.s.m. bekend gemaakt

Deze afsluitende dag zal plaatsvinden op zaterdagmiddag op het educatieve opgravingsterrein in het

Hunebedcentrum. Het terrein is in samenwerking met de Archeologische Vereniging Noord-Nederland/AWN in stand gebracht om jaarrond te kunnen laten zien hoe een archeologische opgraving er uit ziet en wat er allemaal gebeurt. De cursisten zullen hun opgedane kennis en vaardigheden testen in de vorm van practica en een schriftelijk tentamen en krijgen als afsluiting een certificaat mee.

Docent: Bestuur Archeologische Vereniging Noord-Nederland (AWN afd. 1) en medewerkers /vrijwilligers van het Hunebedcentrum.